

авторите от „Мисъл“ използват в свои статии, писма, пощенски карти.

Славейков представя усамотението като позиция на естетическото, а самотата като личностен стоицизъм. „Аз съм тъй самотен, тъй по своя воля отстранен от живота“ (с. 142) – писмото на автора с условно име Тихо Чубра разгръща сюжета на изгнаничеството като духовен подвиг. И тук, и в цялата книга, са използвани словесни фигури с разпознаваема етимология, отвеждащи към „Заратустра“ на Ницше²⁹, но преписани като „воля за живот“. Славейков създава риторически речник на тези повтарящи се фигури на смисъла. „Пустиня“, „път“, „планина“, „върх“, „другият бряг“ стават символни обозначения в своеобразна география на житейското устояване. Книгата мистифицира мисията на Твореца като медиативна фигура, съединяваща бреговете на времето, мост между страданието и милостта към живота, между ежедневието и тишината на духа. Иво Доля, въпреки обичайните критически коментари за близостта със Славейков, е много повече от негова проекция. С това условно име са подписани „Баща ми в мен“ и „Жрец на живота“, нему е вменено авторството на „По моста на времето“ – една поема за „минало, сегашно, легенди, блянове, лъжата и истините на живота“. „Твърде прилична на моята „Кървава песен“, твърди Славейков (с. 96) и прехвърля смисъл между мистифицирана и реална творба, между конкретно име на автор и авторството като пренесена през времето традиция. В портрета, представящ Иво Доля, съкровенията и за Славейков, твърде лична в началото изповед на страданието като житейска участ завършва с размисъл за временията в историческото живеене. Страдание и стоицизъм са показани като воля за творчество³⁰, което открива в миналото духовен героизъм, за да го вгради в идното.

Представяйки въобразени автори и техни творби, „На Острова на блажените“ създава мистифициран масив от критически оценки, предговори, коментари, научни изследвания, литературни истории, в които

²⁹ Статията „Заратустра“ е писана през 1910 г., но излиза в сп. „Златорог“, 1920, кн. 7. В нея Славейков прави портрет на Ницше по модела на представяне на авторите в „На Острова на блажените“: биографичен разказ, житейска съдба, духовни учители, история на идеите на времето, творчество и последни дни – „битие без живот“ (с. 89). (Цит. по: Славейков, П. П. *Заратустра*. – В: *Защо сме такива?* С., 1994, с. 72–89.)

³⁰ С тази критическа теза д-р Кръстев обяснява творчеството на Славейков. Според него болестта е пробудила поета за „нов живот – живота на скръбта и на безименните страдания [...] В смирената неволею плът възсияла гордата душа на поета [...] един певец на чужди страдания, за да заглушава своите...“ (Кръстев, К. *Пенчо Славейков*. – Мисъл, VII, 1897, № 8, 9. – Цит. по: Кръстев, д-р Кр. *Съчинения*, Т. 2. Съст. Л. Стаматов, С. Янев. С., 2001, с. 248–249).